

KLAGANDE

Jaktkritikerna, 802441-4370
[REDACTED]
[REDACTED]

MOTPART

Länsstyrelsen i Södermanlands län
611 86 Nyköping

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Södermanlands län beslut den 30 januari 2018,
dnr 218-625-2018

SAKEN

Skyddsjakt efter varg och hybrid mellan varg och hund enligt jaktförordningen (1987:905);

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Södermanlands län beslutade om skyddsjakt efter en varg eller hybrid mellan varg och hund, oavsett ålder och kön, inom ett avgränsat jaktområde i Katrineholms, Vingåkers och Eskilstuna kommun, Södermanlands län. Jakten får bedrivas under perioden 2 februari 2018 – 31 mars 2018 eller tills annat beslutas. Genom beslutet upphävde länsstyrelsen den skyddsjakt som kvarstod enligt tidigare beslut (dnr 218-6060-2017, 218-6555-2017 samt 218- 7453-2017). Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Vad Jaktkritikerna anför

Jaktkritikerna har i överklagande yrkat att förvaltningsrätten beslutar att det överklagade beslutet tillsvidare inte ska gälla (inhibition). Detta mot bakgrund av att EU domstolen, efter begäran från Finland, håller på med ett förhandsavgörande i ett ärende som handlar om hur art- och habitatdirektivets artikel 16 ska tolkas i den nationella rätten i samband med skyddsjaktsbeslut av varg. Att EU kommissionen har ett öppet fall mot Sverige om fördragsöverträdelse på grund av vargjakt är skäl för försiktighet och inhibition.

Jaktkritikerna yrkar att länsstyrelsens beslut ska upphävas och anför i huvudsak följande. Hybrider tillhör inte de arter som anges i art- och habitatdirektivets bilaga 4 a varför argument utifrån direktivet inte kan användas som lagstöd för att skjuta en hybrid. Den undersökning som presenterats som grund för att fastställa hybriden är vetenskapligt och empiriskt bristfällig. För det fall det aktuella djuret redan fällts vid skyddsjakt begärs att beslutet ändå prövas i sak. EU- rätten har företräde före svensk rätt. EU- kommissionen har upptäckt allvarliga brister i Sveriges implementering av art- och habitatdirektivet. EU- kommissionen har öppnat ett överträdelse ärende mot

Sverige med anledning av licensjakt på varg. Grunden för att tillåta skydds-
jakt utgår från art- och habitatdirektivet och tolkningen i vad som omfattas
av artikel 16.1 e. Direktivet syftar till att skydda vilda djur medan jaktlagen
och jaktförordningen har ett intresse av att främja jakt. Den nationella be-
stämmelsen i jaktförordningen ska därför lämnas utan verkan genom princi-
pen om EU- rättens företräde. Det är inte ett ändamålsenligt sätt att skydda
vilda djur genom att skjuta vargen i dess naturliga utbredningsområde.

Länsstyrelsen har inte visat att det inte finns någon annan lämplig lösning.
Det bör exempelvis vara möjligt att anlita spårningsexperter för att komma
nära de eventuella hybridvalparna utan att döda dem. Om det visar sig ge-
nom DNA analys att de eventuella hybridvalparna är ett resultat av en
lösspringande jakthund som parat sig med varg kan det inte per automatik
jämföras rättsligt med en vargvalp. I vargstammarnas gener finns även
DNA från hundar efter sammanblandning som skett för länge sedan. DNA
har bara testats mot 29 raser av de flera hundra förekommande raserna. Be-
viskraven för att det hittats hybridvalpar i området bör ställas högre än läns-
styrelsen gjort. Skadan i detta fall blir stor för det fall det visar sig att läns-
styrelsen utplånat en vargkull som var på väg att etablera revir i området.

Vad länsstyrelsen anför

Länsstyrelsen motsätter sig bifall till överklagandet.

RÄTTSLIG REGLERING

I 2 och 3 §§ jaktlagen (1987: 259) anges bl.a. följande. Med vilt avses i la-
gen vilda däggdjur och fåglar. Varg och annat vilt är fredat och får jagas
endast om detta följer av denna lag eller av föreskrifter eller beslut som har
meddelats med stöd av lagen.

I 23 a § jaktförordningen anges bl.a. följande. Om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om jakt som avses i 23 b, 24, 25 och 29 §§ meddelas för att skydda vilda djur eller bevara livsmiljöer för sådana djur.

29 § Om förutsättningarna enligt 23 a § är uppfyllda för andra djur än björn, varg, järv, lo, säl eller örn, får länsstyrelsen ge tillstånd till skyddsjakt.

Bestämmelsen i 23 a § jaktförordningen ska tolkas mot bakgrund av motsvarande bestämmelser i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet).

Enligt artikel 12.1 a) i art- och habitatdirektivet ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a, med förbud att avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen, oavsett hur det görs. Vargen finns uppräknad i bilaga 4 a och anges vara en prioriterad art.

I artikel 16.1 a) i samma direktiv anges att förutsatt att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i dess naturliga utbredningsområde får medlemsstaterna göra undantag från bestämmelserna i bl.a. artikel 12 för att skydda vilda djur och bevara livsmiljöer.

Den svenska lagstiftningen och förvaltningen av våra fyra stora rovdjur styrs av internationell och europeisk rätt, i synnerhet art och habitatdirektivet som utgör EU:s legala genomförande av Bernkonventionen (SOU 2013: 60 s. 38).

Bernkonventionens ständiga kommité har i december 2014 rekommenderat de till Bernkonventionen anslutna medlemsländerna att vidta åtgärder för att främja upptäckten av hybrider mellan varg och hund. Berörda myndigheter uppmanas avlägsna hybrider mellan varg och hund från vargstammen.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan om inhibition

Länsstyrelsen beslutade med stöd av 59 § jaktförordningen att beslutet skulle gälla omedelbart, dvs. utan hinder av att det överklagas.

Förvaltningsrätten beslutar med hänsyn till det överklagade beslutets kvarvarande giltighetstid att ta upp målet till omedelbart avgörande. Därmed saknas skäl att ta ställning till yrkandet om inhibition. Vad klagandena anför om skäl för inhibition föranleder ingen annan bedömning.

Förutsättningar för skyddsjakt

Klagandena har anført att beslutet är oriktigt utifrån att hybrider inte omfattas av art- och habitatdirektivets lista över strikt skyddade arter och därmed kan inte 23 a § i jaktförordningen användas då den syftar till ett undantag för att skydda individer som hör till listan.

Förvaltningsrätten gör i denna del följande bedömning. Utifrån det starka skydd mot jakt som finns i förhållande till vargen som art och mot bakgrund av att dessa bestämmelser måste tolkas och tillämpas i ljuset av deras syfte, att skydda vargen som art i dess naturliga utbredningsområde, måste även hybrid mellan varg och hund omfattas av den aktuella bestämmelsen. Detta för att säkerställa att jakt på hybrid mellan varg och hund föregås av samma prövningar av om den uppfyller de förutsättningar för jakt som gäller beträffande skyddsjakt på varg. Annars finns det en risk att det uppkommer en lucka i skyddet för varg utifrån att en varg skulle kunna skjutas av någon som uppger att denne trodde att det var en hybrid. Detta synsätt innebär inte

att det därmed också uppkommer ett lika starkt skydd för hybriden som så-
dan som för vargen. Det som avses med att även beslut om skydds jakt på
hybrid mellan varg och hund ska fattas utifrån den aktuella bestämmelsen är
att skydda vargen som art. Dessutom får länsstyrelsen enligt 29 § jaktför-
ordningen ge tillstånd till skydds jakt även beträffande andra djur än exem-
pelvis varg om förutsättningarna enligt 23 a § jaktförordningen är uppfyllda.

Frågan är då om förutsättningarna för skydds jakt enligt 23 a § jaktförord-
ningen är uppfyllda eller inte.

Skydda vilda djur eller bevara livsmiljöer för sådana djur.

Varken i den svenska lagstiftningen eller i art- och habitatdirektivet finns en
definition av vilka vilda djur, växter eller livsmiljöer som omfattas av 23 a §
punkt 4. Enligt kommissionens vägledning bör, i ljuset av direktivets syfte,
sårbara, sällsynta, hotade eller endemiska arter eller livsmiljöer (till exempel
sådana som är listade i bilagorna till direktivet) mer sannolikt vara berörda
av undantaget som avser att skydda vilda djur eller bevara livsmiljöer för
sådana djur. I praktiken bör det handla om en avvägning mellan olika arters/
livsmiljöer skyddsbehov eller hävdbehov. För att skydds jakt ska aktualiseras
bör det vara frågan om en annan art/livsmiljö som är mer hotad i det aktuella
området än den art som skulle vara föremål för skydds jakt. Skälet bör även
kunna åberopas för att medge jakt efter individer som bär på en smittsam
sjukdom, eller som på annat sätt riskerar att påverka den egna eller andra
arter negativt (Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skydds jakt, maj
2012 s. 18).

Förvaltningsrätten konstaterar att vargen är en skyddad art som finns i bi-
laga till art- och habitatdirektivet. Genom förekomsten av hybrider i områ-
det riskerar den skandinaviska vargstammen genetisk inblandning av tam-
hund. Mot bakgrund av det starka skydd som vargen åtnjuter finns det fog

för ett beslut om skyddsjakt avseende hybrid mellan varg och hund för att skydda den skandinaviska vargstammen.

Klaganden har anfört att det inte är tillräckligt tydligt visat att det finns en hybrid mellan varg och hund i området.

Av handlingarna i målet framgår att en vargtik, G74-17 varit dräktig med sju foster och bedöms ha fött samma antal valpar. Länsstyrelsen har vid inventering dokumenterat två stycken vargliknande valpar i augusti 2017. Efter DNA insamling från valparna konstaterade länsstyrelsen att hunddjurs-individerna avvek från tidigare känd DNA uppsättning. Efter analys konstaterades att individerna inte är renrasig varg eller renrasig hund. Länsstyrelsen bedömer som sannolikt att det är frågan om första generationens hybrider mellan varg och hund. Vargtiken G74-17 har fällts genom beslut om skyddsjakt tillsammans med sex av valparna. Förvaltningsrätten gör samma bedömning som länsstyrelsen i denna del att det med största sannolikhet finns ytterligare en hybrid mellan varg och hund i det aktuella området.

Kammarrätten i Sundsvall har i ett avgörande (5 oktober 2016 med mål nr 2103-16) uttalat att beslut om skyddsjakt kan behöva fattas med kort varsel för att avhjälpa en akut uppkommen situation. Det framstår därför inte som möjligt att som en förutsättning för ett beslut om skyddsjakt kräva att länsstyrelsen ska skaffa sig kännedom om en viss individs genetiska sammansättning. Av det överklagade beslutet framgår även att det är mycket svårt att se skillnad på hybridvalp och vuxen varg. För att en skyddsjakt efter den aktuella individen ska vara möjlig att genomföra bedömer förvaltningsrätten att länsstyrelsen haft fog för att ange att beslutet avser skyddsjakt efter varg eller hybrid mellan varg och hund inom det aktuella jaktområdet.

Gynnsam bevarandestatus

Gynnsam bevarandestatus är ett begrepp som återfinns i art- och habitatdirektivet och definieras i artikel 1 i). Mot bakgrund av bl.a. populationsstorleken, den minskade inavelsgraden och den geografiska utbredningen har vargen år 2013 bedömts ha en gynnsam bevarandestatus i Sverige jfr. t.ex. prop. 2012/13:191 s. 37 ff.). Det har inte framkommit något som tyder på att bevarandestatusen försämrats sedan dess. Då det föreligger gynnsam bevarandestatus avseende varg måste det därför anses godtagbart, att som skett i länsstyrelsen beslut, kortfattat redovisa att jakten inte försvårar upprätthållandet av en sådan (kammarrättens mål nr 2103-16 enligt ovan).

Av det överklagade beslutet framgår vidare att det inte finns några genetiskt viktiga vargar i området. Den skandinaviska vargstammen riskerar genetisk inblandning av tamhund genom förekomsten av hybrider i området. Förvaltningsrätten bedömer att skyddsjakt efter hybrider är nödvändig för att inte försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. Med hänsyn härtil bedömer förvaltningsrätten att skyddsjakten såsom den utformat i det aktuella beslutet inte riskerar att försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus.

Annan lämplig lösning

Länsstyrelsen har i denna del redogjort för svårigheterna att fånga in hybriden mellan varg och hund levande. Enligt länsstyrelsen låter sig inte vargar fångas in i traditionella levandefångstfällor av lådtype och hybrider anses med stöd av forskning uppvisa samma beteende. Länsstyrelsen har även anført att det inte är möjligt att komma tillräckligt nära individen för att avlossa en bedövningspil. Inte heller bedöms det möjligt att avlossa en bedövningspil med hjälp av helikopter med hänsyn till att området till övervägande del består av tät barrskog. Förvaltningsrätten delar länsstyrelsens bedömning att det i detta fall inte finns någon annan lämplig lösning än skyddsjakt.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis finner förvaltningsrätten att samtliga förutsättningar för skyddsjakt är uppfyllda. Den avvägning mellan de i ärendet motstående intressena av bevarandet av en hybrid, och att skydda vargstammen, som ska göras när det är frågan om ett undantag från det strikta skyddssystemet för varg får anses vara proportionerligt. Överklagandena ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i formulär DV 3109/1C (se bilaga 2).

[Redacted signature block]

Rådman

I avgörandet har även nämndemännen [Redacted], [Redacted]
[Redacted] och [Redacted] deltagit

Målet har föredragits av [Redacted].

BESLUT	FÖRVALTNINGSRÅDET	1 (8)
Datum	LULEÅ	Diarienummer
2018-01-30	2018-03-16	218-625-2018
Målnr.	64778	
Aktbil.	3	Enhet. 1

Beslut om skyddsjakt efter varg och hybrid mellan varg och hund, mm i Katrineholms, Vingåkers och Eskilstuna kommun, Södermanlands län

Beslut

1. Länsstyrelsen i Södermanlands län beslutar att upphäva den skyddsjakt som kvarstår enligt beslut, dnr. 218-6060-2017, 218-6555-2017 samt 218-7453-2017 om skyddsjakt efter varg och hybrider mellan varg och hund, inom avgränsat jaktområde i Katrineholms, Vingåkers och Eskilstuna kommun, Södermanlands län.
2. Länsstyrelsen beslutar att bevilja skyddsjakt efter en varg eller hybrid mellan varg och hund, oavsett ålder och kön, inom avgränsat jaktområde i Katrineholms, Vingåkers och Eskilstuna kommun, Södermanlands län utifrån nedanstående villkor. Jaktområdet framgår av bifogad karta, se bilaga 1.

Skyddsjakten får ske under perioden från och med den 2 februari 2018 till och med den 31 mars 2018 eller tills dess annat beslutas.

Förutsättningar för skyddsjakten

Skyddsjakten kommer endast att bedrivas som en riktad skyddsjakt som, vid behov, kommer att utföras av personer som är utsedda av Länsstyrelsen.

Den riktade skyddsjakten som, vid behov kan, komma att bedrivas av personer som är utsedda av Länsstyrelsen är mer riktade insatser som kan vidtas för att verkställa skyddsjakten. Det kan exempelvis vara en skyddsjakt efter individer som lokaliserats till ett avgränsat område och ska jagas med hjälp av hund eller skyddsjakt efter individer som rör sig i ett specifikt område nattetid. Den riktade skyddsjakten kan komma att genomföras på annans mark. I största möjliga mån ska berörda jakträttshavare informeras vid dessa tillfällen.

Länsstyrelsen anser att det är av största vikt att skyddsjakten bedrivs på ett sätt att inte eventuellt kvarvarande hybrid lämnar området och därmed försvårar skyddsjakten.

Villkor

1. Länsstyrelsen utser jaktledare för skyddsjakten. Jaktledaren utser efter samråd med Länsstyrelsen de personer som får jaga med stöd av detta beslut.
2. Jaktledaren ansvarar för att före skyddsjakten kontrollera hur många djur som är tillåtet att fälla. Information om fällda djur kommer delges på länsstyrelsens webb-plats.
<http://www.lansstyrelsen.se/Sodermanland/Sv/djur-och-natur/rovdjur/Pages/Skyddsjakt-hybrider.aspx>
3. Jaktledaren ska, i samråd med Länsstyrelsen, före jaktens början informera samtliga jakttagare om villkoren för jakten, gränsförhållanden samt de övriga regler och lagstiftning som gäller för skyddsjakten. Deltagande jägare ansvarar för att känna till och följa beslutet och dess villkor.
4. Skyddsjakten får ske under hela dygnet.
5. Skyddsjakten får ske på annans mark.

BESLUT

Datum

2018-01-30

Diarienummer

218-625-2018

2 (8)

6. Alla typer av belysning får användas för att underlätta skyddsjakten.
7. Motordrivna fordon får användas för att spåra och genskjuta under skyddsjakten, men endast på allmän eller enskild väg. Det är även tillåtet att avlossa skott från motordrivet fordon utan att motorn är avstängd.
8. Hund får användas vid skyddsjakten. Hundekipage ska godkännas av Länsstyrelsen före användning.
9. Om det framkommer att något av ovanstående villkor inte efterlevs kommer den riktade skyddsjakten att avbrytas.
10. Om djur påskjutits men inte fällts ansvarar skytt för att lokal jaktledare meddelas och att eftersök genomförs med för ändamålet särskilt utsett ekipage som är särskilt tränad i att spåra varg. I enlighet med 17 § jaktförordningen ska en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen.
11. Jakten ska i övrigt bedrivas med största möjliga hänsyn till såväl övrig fauna som boende och det rörliga friluftslivet inom jaktområdet.
12. Skyddsjakt med stöd av detta tillstånd får inte bedrivas inom detaljplanerat område utan skottlossningstillstånd från Polismyndigheten.
13. Kopia av detta beslut ska medföras av de personer som genomför skyddsjakten.

Rapportering

14. Den lokale jaktledaren ska omedelbart efter att ett djur fällts eller påskjutits anmäla detta till Länsstyrelsen på jourtelefon 010-223 41 80.

Hantering av fällt djur

15. Skytten ska utan dröjsmål visa upp fällt djur samt skottplats för Länsstyrelsens besiktningsman.
16. Fällt djur får inte flyttas från fallplatsen innan den besiktigats av Länsstyrelsens besiktningsman.
17. Med stöd av 24 d § jaktförordningen ska det fällda djuret omhändertas av Länsstyrelsen för vidarebefordran till Statens veterinärmedicinska anstalt för obduktion. Hela djuret tillfaller staten. Om staten, efter undersökning, inte har användning för djuret ska hela djuret destrueras.

Verkställighet

Länsstyrelsen förordnar med stöd av 59 § jaktförordningen att detta beslut ska gälla utan hinder av att det har överklagats.

Information

Endast kulpatroner klass 1 får användas vid skyddsjakten. De begränsningar i magasinkapacitet hos halvautomatiska kulvapen som anges i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) ska följas.

Skyddsjakten får inte bedrivas på så sätt att djuret utsätts för onödigt lidande.

Jakt som inte följer dessa villkor sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna finns i 43-44 §§ samma lag.

Bakgrund

Länsstyrelsens kännedom om varg och hybrider i området

Under december 2016 insamlades den första spillningen i området ifrån en vargtik, G74-17. Den tiken har Länsstyrelsen säkrat spillning ifrån vid sju olika tillfällen och har den senaste bekräftade spillningen är från den 29 september 2017. Den 12 april 2017 inföll DNA-träff från en varghane, G137-17, och sammantaget har fyra spillningsprover säkrat DNA från samma hane varav senast den 29 september 2017. Det har även säkrats DNA från en annan varghane, G11-17, i området.

DNA-analyser från insamlad spillning tillsammans med inkomna observationer och slagna bytesdjur har gett Länsstyrelsen en relativt god bild över G74-17 och G137-17 rörelsemönster i området.

Länsstyrelsen har dock inte kunnat identifiera ett geografiskt avgränsat område som ett revir, då inventeringen främst skett under barmarksperiod. Inga revirmarkeringar har kunnat bekräftas.

I samband med Länsstyrelsens inventering efter lodjursföryngringar med viltkamera dokumenterades två stycken vargliknande valpar den 4 augusti 2017. Valparna var ovanligt mörka till färgen och bilderna skickades för påseende till Viltskadecenter, Grimsö, Sverige lantbruksuniversitet och deras referensgrupp. Majoriteten i gruppen ansåg att det liknande varg, men var osäkra då den mörka färgen inte påträffats i Skandinavien tidigare. Länsstyrelsen har i området även fått bilder på en normalfärgad valpliknande individ. Även dessa fotografier skickades till referensgruppen där majoriteten ansåg att den normalfärgade individen är en vargliknande valp.

Stora insatser inleddes med att leta spillning i området som skickades för DNA-analys för att definiera släktskapet på valparna. Tre spillningar hade en DNA-uppsättning som avvek från tidigare kända genprofiler och efter djupanalys kunde det konstateras att två hunddjursindivider av hankön identifierats. Deras DNA-uppsättningar har testats mot 150 skandinaviska vargars DNA samt 29 olika hundrasers DNA. Det kan efter dessa analyser uteslutas att individerna är renrasig skandinavisk varg eller renrasig hund. Det mest sannolika är att detta är första generationens hybrider mellan varg och hund.

Länsstyrelsen har under oktober fått ytterligare bilder på en mörk och en normalfärgad valp i samma område.

DNA-analys har även gjorts för att se släktskap mot de vargar som identifierats och säkrats DNA ifrån det senaste året i länet. Av dessa vargar kan alla uteslutas som föräldrar förutom vargtiken G74-17. Vargtiken har uppehållit sig i området där valparna dokumenterats med foto samt säkrats genom spillning.

Länsstyrelsen har med sina viltkameror även fått bilder på normalfärgad vuxen varg i området.

Under den pågående skyddsjakten så har kännedomen om vargarna samt hybriderna mellan varg och hund i området ökat. Vid sidan av skyddsjakten så pågår kontinuerligt intensiva inventeringsinsatser med bl.a. insamling av spillning ifrån området för DNA-analys, inventering med viltkameror samt spårningsinsatser i snö för att kunna fastställa hur många individer som rör sig i området.

Den 20 januari 2018 fälldes den åttonde individen under skyddsjakten och sammantaget har det fällts två vargar, varav den ena var tiken som fött hybriderna, samt sex hybrider mellan hund och varg. Samtliga individer har fällts under den riktade skyddsjakten. Då vargtiken som har fött

hybriderna obducerades kunde det fastställas att hon varit dräktig med sju foster. Hon kan därför har fött högst sju hybrider. Det kan därmed i dagsläget vara endast en hybrid mellan varg och hund kvar i området.

Länsstyrelsen har inte genom DNA-analys av spillning eller genom spårning lyckats fastställa att det finns en sjunde hybrid mellan varg och hund kvar i området. Dock finns det spår i snö i samband med utövandet av skyddsjakten som tyder på att det kan finnas en hybrid mellan hund och varg kvar i området. Det är därför angeläget att skyddsjakten får pågå till länsstyrelsen med säkerhet kunnat fastställa att samtliga hybrider är avlivade.

Skäl till Länsstyrelsens beslut

Förutsättningar för skyddsjakt

Bestämmelserna i den svenska lagstiftningen har sin grund i Rådets direktiv 92/43//EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet). Beslutande myndigheter ska, ifråga om arter som är skyddade enligt direktivet, tolka den svenska lagstiftningen i linje med detta direktiv. Vargen har ett strikt skydd enligt EU:s direktiv.

Enligt 23 a § jaktförordningen får skyddsjakt meddelas, om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde för att bl.a. skydda vilda djur eller växter.

Naturvårdsverket har enligt 23 b § jaktförordningen beslutanderätten gällande skyddsjakt efter varg, men får, med stöd av 24 a § jaktförordningen överlämna till länsstyrelsen att besluta om skyddsjakt bl.a. efter varg. Naturvårdsverket har den 22 december 2016 (ärendenr. NV-08042-16) delegerat rätten att besluta om skyddsjakt efter varg till Länsstyrelsen i Södermanlands län.

Länsstyrelsen får medge undantag från fredning med stöd av 29 § jaktförordningen (1987:905), om det behövs för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter som framgår av 23 a § jaktförordningen. Ett sådant skydd kan vara att bevilja skyddsjakt efter varg i området samt hybrid mellan varg och hund så att de inte uppblandas med den skandinaviska vargstammen.

Av 2 § jaktlagen (1987:259) framgår att med vilt avses i lagen vilda däggdjur och fåglar. I förarbetena till jaktlagen (NJA II 1987 s. 684) anges att:

Med "vilt" avses liksom med uttrycket "villebråd" i den nuvarande lagen vilda däggdjur och vilda fåglar. Att djuren är vilda innebär att de lever i frihet och de anses då inte ingå i någons egendom.

Länsstyrelsen anser därmed sammantaget att hybriden mellan varg och hund är att betrakta som vilt och omfattas av samma lagstiftning gällande skyddsjakt som varg.

Länsstyrelsen ska i ärenden som avser skyddsjakt efter rovdjur göra en samlad bedömning i varje enskilt fall. Länsstyrelsen ska bland annat bedöma och ta hänsyn till omfattningen av skador och olägenheter, om skadeförebyggande åtgärder har gjorts samt vilka möjligheter till förebyggande av skada och olägenheter som finns, på kort och lång sikt. Länsstyrelsen ska också utvärdera möjligheterna till andra lämpliga lösningar än skyddsjakt, samt beakta vargstammens utveckling i landet som helhet samt den aktuella vargens genetiska ursprung. Vidare ska Länsstyrelsen bedöma om det går att identifiera individer som är speciellt skadegörande eller orsakar allvarliga olägenheter.

Sverige har ett ansvar för att den svenska vargstammen har en genetisk status som efterlever upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Detta grundar sig i EU:s art- och habitatdirektiv, Bernkonventionen samt artskyddsförordningen.

Individer som ska omfattas av skyddsjakten

I detta fall är det av största angelägenhet för den skandinaviska vargstammen att hybriden avlivas så snart det är möjligt. Det praktiska genomförandet av denna skyddsjakt möter svårigheter.

En av de praktiska svårigheterna som skyddsjakten innebär är att hybriden är så stor att det är mycket svårt att avgöra skillnad på vuxen individ och årsunge. En annan är att det är fastställt att det förekommit både mörka och normalfärgade hybrider. Ska en effektiv skyddsjakt kunna bedrivas måste den omfatta både varg och hybrid som förekommer inom jaktområdet.

Att skyddsjakten omfattar både vuxen varg samt hybrid mellan varg och hund, är en förutsättning för att skyddsjakten ska kunna verkställas. Som nämnts ovan är det mycket svårt att se skillnad på hybridvalp och vuxen varg, i synnerhet då en hybrid kan vara både normalfärgad och mörk. Begränsas skyddsjakten till att endast omfatta hybriden kommer inte deltagande jägare i skyddsjakten våga verkställa jakten om de av misstag fäller en vuxen varg och därmed riskerar att dömas till jaktbrott. Ett skyddsjaksbeslut som inte omfattar samtliga individer inom jaktområdet kommer därför vara verkningslöst.

Det är därför av största vikt att förutsättningarna i beslutet för skyddsjakten möjliggör handlingsutrymme för att en effektiv skyddsjakt ska kunna bedrivas.

Vid skyddsjakt är det alltid nödvändigt att i beslutets omfattning väga nytta mot skada. Försväras skyddsjakten efter hybriden genom begränsningar i beslutet riskerar den skandinaviska vargstammen genetisk inblandning av tamhund. Detta kan långsiktigt bidra till en allvarlig och oåterkallelig skada ställt mot den nytta de vuxna vargar som rör sig i området långsiktigt kan bidra med till den skandinaviska vargstammen.

Jaktområdets omfattning och geografiska utbredning är begränsat i storlek för att endast omfatta rörelseområdet som länsstyrelsen har kännedom om att hybriderna mellan varg och hund huvudsakligen har rört sig inom.

Länsstyrelsens samlade bedömning är således att det finns förutsättning att besluta om skyddsjakt efter förekommande hybrid och varg inom jaktområdet.

Annan lämplig lösning

Detta är första gången som hybrider mellan varg och hund påträffats i Sverige. Det är, som redovisats ovan, av största vikt att inte hundgener blandas in i den skandinaviska vargstammen.

Att fånga in hybriden levande skulle möta stora praktiska svårigheter och anses inte praktiskt genomförbart.

1. Fånga hybrid levande i lådfällor

Sedan tidigare erfarenheter så är det fastställt att vargar inte låter sig fångas i traditionella levandefångstfällor av lådtype. Forskningsprojekt från Mellaneuropa visar att hybrider mellan varg och hund har samma beteende. Därmed är fällfångst uteslutet som en metod.

2. Helikopter och bedövningsgevär

För att söva ett djur med bedövningsutrustning kan avståndet vara högst 30 meter. Att komma så nära hybriden som finns i området är sannolikt inte möjligt. Landskapet där hybriden uppehåller sig består till övervägande del av tät barrskog. Det innebär stora svårigheter att se djuret från luften samt om den skulle observeras skulle det i de flesta fall inte vara möjligt att avlossa en bedövningspil med hänsyn till all vegetation.

Länsstyrelsen bedömer att det inte finns någon annan lämplig lösning än avlivning genom jakt för att undvika att denna individ i framtiden kommer att para sig med varg och därmed sprida hybridgener i den skandinaviska vargstammen.

Gynnsam bevarandestatus

Motiveringen till skyddsjakten efter hybriden får, i förhållande till traditionell skyddsjakt efter varg, ett omvänt resonemang. Bedrivs inte skyddsjakt efter hybriden riskeras möjligheten att bevara den skandinaviska vargstammens genetiska status och därmed försvåras upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde genom inblandning av oönskade gener från hund.

Vargpopulationen har bedömts ha en gynnsam bevarandestatus i Sverige och skyddsjakt på enskilda vargar påverkar i regel inte den gynnsamma bevarandestatusen för varg. För att en skyddsjakt dock inte ska försvåra upprätthållandet av denna gynnsamma bevarandestatus är det av vikt att kunna bedöma en vargs genetiska värde.

Länsstyrelsen i dialog med Naturvårdsverket bedömer att de vuxna vargarna som rör sig i området inte är genetiskt viktiga individer.

EU-kommissionen har i sin vägledning anfört att strängheten hos något av villkoren ökar med graden av ett undantags påverkan på en art/population (Vägledning om strikt skydd för djurarter av intresse för gemenskapen i enlighet med rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer, slutlig version februari 2007). Det innebär således att ju större negativ påverkan ett beslut om skyddsjakt har på populationen av den aktuella arten desto högre krav bör ställas på de förutsättningar som ska vara uppfyllda enligt 23 a § jaktförordningen. Samtidigt bör en mindre strikt bedömning kunna göras i de fall jakten har liten eller ingen effekt på populationen.

Mot bakgrund av ovanstående anser Länsstyrelsen att det tydligt framgår hur viktigt det är att värna om den skandinaviska vargstammens genetiska värde och inte riskera inblandning av hybridgener.

För att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter

Enligt 23 a § punkt fyra jaktförordningen får beslut om skyddsjakt meddelas för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde

Förvaltningen av varg i Sverige har sin grund i Bernkonventionen. Konventionens parter ska arbeta för att skydda vilda djur och växter och deras naturliga miljöer. Utrotningshotade och sårbara arter ska få särskilt mycket skydd. Vargen är i konventionen strängt skyddad och Sverige har därmed en skyldighet att värna om att den svenska vargstammens genetiska status inte hotas genom inblandning av hund.

Bernkonventionens ständiga kommitté deklarerade i december 2014 att berörda myndigheter i medlemsländer i EU ska säkerställa att frilevande hybrider mellan varg och hund avlivas. I rekommendation nr. 173, finns följande skrivning:

"Recommends the Contracting Parties to the Convention to:

...

2. Take action to promote the detection of free-ranging wolf-dog hybrids, and to ensure government-controlled removal of detected wolf-dog hybrids from wild wolf populations"

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att förutsättningarna i 23 a § punkt fyra jaktförordningen för att medge skyddsjakt i det aktuella fallet är uppfyllda. Länsstyrelsen beslutar, på eget initiativ, att skyddsjakt ska medges med de villkor som framgår av beslutet.

Länsstyrelsens villkor

Då det är av största angelägenhet att hybriden avlivas och för att skyddsjakten ska kunna bedrivas effektivt bedömer Länsstyrelsen att det finns skäl att meddela undantag från vissa bestämmelser om jaktens genomförande i jaktförordningen.

I 9 § jaktförordningen regleras vilken tid av dygnet som jakten får bedrivas. Länsstyrelsen tillåter nu att skyddsjakten får ske under hela dygnet.

Som huvudregel är det, enligt 31 § jaktlagen (1987:259), förbjudet att bedriva jakt från motordrivna fordon. Länsstyrelsen anser att det finns skäl att besluta om undantag från detta beslut med stöd av 24 d § jaktförordningen.

Vidare bedömer Länsstyrelsen det är motiverat att alla typer av belysning får användas för att underlätta skyddsjakten och undantag från förbudet i 14 § jaktförordningen medges med stöd av 15 § sjätte stycket jaktförordningen.

Länsstyrelsen anser att förutsättningarna enligt 15 b § jaktförordningen är uppfyllda för att meddela sådana undantag.

För att en effektiv jakt ska kunna ske behöver även skyddsjakten ske på annans jaktområde, vilket föreskrivs med stöd av 24 d § andra stycket jaktförordningen. Enligt samma bestämmelse får den beslutande myndigheten bestämma över förfarandet med ett dödat djur. Det är även ett krav, enligt 29 § jaktförordningen, när Länsstyrelsen beslutar gällande arter som tillhör statens vilt.

Enligt 9 b § jaktförordningen ska i beslut som avses i 23 a § anges bl.a. vilka arter som berörs och antalet djur som får fällas, vilka medel och metoder som får användas, vilken tid och vilket område som avses, de villkor som i övrigt behövs för att så långt som möjligt undvika skador eller olägenheter av betydelse för den berörda artens bestånd och den kontroll som kommer att ske. Med föreskrivna villkor och begränsningar som meddelats i detta beslut bedömer Länsstyrelsen att kraven i 9 b § jaktförordningen är uppfyllda.

BESLUT

Datum

2018-01-30

Diarienummer

218-625-2018

8 (8)

Hur man överklagar Länsstyrelsens beslut

Detta beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Luleå, se bilaga 2.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen i Södermanlands län senast 7 mars 2018.

Beslut i detta ärende har fattats av Länsråd [REDACTED] med funktionschef [REDACTED]
[REDACTED] som föredragande. Länsjurist [REDACTED] har deltagit i ärendet.

[REDACTED]
[REDACTED]

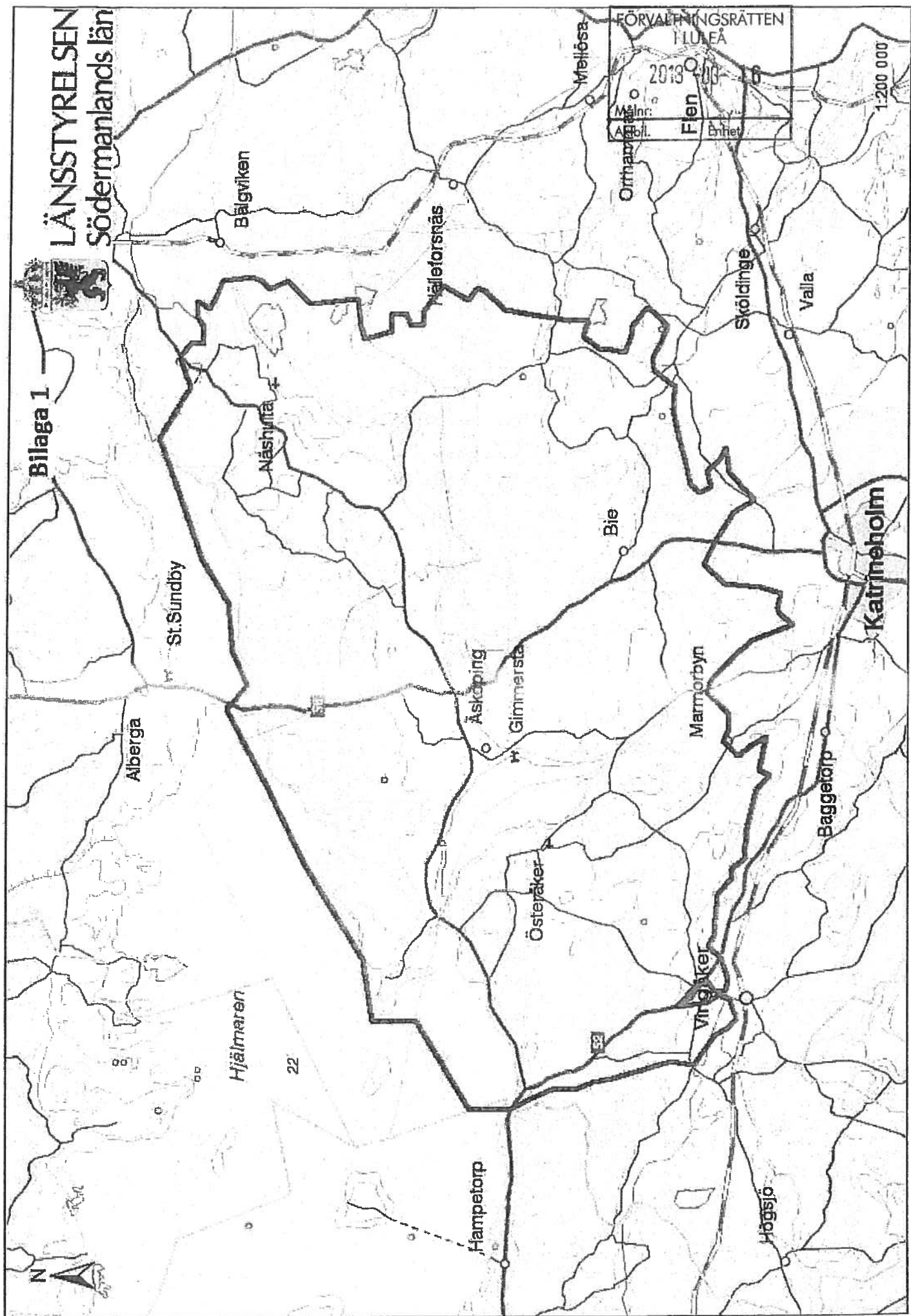
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Bilagor

1. Karta över jaktområdet
2. Hur man överklagar hos Förvaltningsrätten

Kopia till

Naturvårdsverket
Polismyndigheten Region Öst
Viltförvaltningsdelegationen Södermanlands län
Viltskadecenter
LRF
Svenska Jägareförbundet
Jägarnas Riksförbund
Näshulta älgskötselområde
Mälarmårdens västra älgskötselområde
Julita-Floda älgskötselområde
Vingåker Norra älgskötselområde
Älgförvaltningsområde 6 & 7

Hur man överklagar beslut

Beslutet överklagas skriftligt hos allmän förvaltningsdomstol. Ni ska dock sända skrivelsen till Länsstyrelsen i Södermanlands län, 611 86 Nyköping.

I skrivelsen ska ni ange vilket beslut som överklagas och den ändring i beslutet som ni begär. Ni bör redogöra för skälen varför ni anser att beslutet är felaktigt. Om ni har handlingar eller dylikt som ni anser stödjer er åsikt bör ni bifoga dem

Underteckna överklagandet, förtydliga namnteckningen och ange er adress och postadress.

Överklagandet måste ha kommit till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag då ni fick del av beslutet, annars kan det inte tas upp till prövning. Om Länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet på det sätt ni önskar kommer Länsstyrelsen att skicka överklagandet vidare till allmän förvaltningsdomstol.

Om ni har frågor om hur man överklagar beslut så är ni välkommen att kontakta Länsstyrelsen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten inom **tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitat ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.